

Women's Sports in Tamil Minor Literature

Mr. S. Senthil Kumar, Research Scholar (Part Time), Department of Tamil,
Rani Anna Government Arts College for Women, Manonmaniam Sundaranar University, Tirunelveli

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8388-6980>

Dr. R. Anushya, Research Supervisor, Assistant Professor of Tamil,
Sadakathullah Appa College, Manonmaniam Sundaranar University, Tirunelveli.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2172-7295>

DOI: 10.5281/zenodo.7312604

Abstract

During the Sangam period, people enjoyed playing various sports to maintain their health. During the Sangam period, the old and the young spent their free time playing. Evidence is found in various places in Sangam literature that they got good physical and mental health through sports and lived happily. Sports were interwoven with Sangam Women's life during the Sangam period. The sports played by them can be divided into men's sports and women's sports. It is said that these games enriched the mind and bodies of the people. Women's sports during the Sangam period were meant to develop physical skills and refine the body. Hence, the purpose of this article is to analyze women's sports in Tamil minor literature.

Keywords: Women, Sports, Tamil, Minor Literature.

References

- [1] Nachinarkiniyar. *Tolkappiyam*. Text, Thanjavur Saraswati Mahal Library, First Edition – 1983
- [2] Dr. Ulaganathan. *Madurai Meenakshiammai Pillaithamil*. Mullai Station, 9, Bharati Nagar, First Street, T. Nagar, Chennai, First Edition – 2009
- [3] Dr. Kathi. Mulukesan. *Tiruchendur Murugan Pillaithamil*, Source and Text. Saradha Publishing House, Chennai, First Edition – 2009
- [4] Dr. Kadir Muruku. *Nandikalambagam*. Source and Text, Seetha Publishing House, Chennai, First Edition – 2006
- [5] Dr. Kathi. Murugesan. *Kasikalambagam*. Source and Text, Saradha Publishing House, Chennai, First Edition – 2006
- [6] Puliurkesikan. *Thirukkutalakkuravanchi*. Pari Station, 90, Broadway, Chennai, First Edition – 1960

Author Contribution Statement: NIL.

Author Acknowledgement: NIL.

Author Declaration: I declare that there is no competing interest in the content and authorship of this scholarly work.

The content of the article is licensed under <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> International License.

சிற்றிலக்கியத்தில் மகளிர் விளையாட்டுக்கள்

திரு. சு. செந்தில் குமார், ஆராய்ச்சி மாணவர், தமிழ்த்துறை, இராணி அண்ணா அரசு கலைக் கல்லூரி, மனோன்மணியம் சுந்தரனார் பல்கலைக்கழகம், திருநெல்வேலி.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8388-6980>

முனைவர் இரா. அனுகூயா, ஆராய்ச்சி மேற்பார்வையாளர், உதவிபேராசிரியை, தமிழ்த்துறை, சதகத்துல்லாஹ் அப்பா கல்லூரி, மனோன்மணியம் சுந்தரனார் பல்கலைக்கழகம், திருநெல்வேலி.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2172-7295>

DOI: 10.5281/zenodo.7312604

ஆய்வுச்சுருக்கம்

சங்க காலத்தில் மக்கள் உடல் நலம் பேணுவதற்காகப் பல்வேறு விளையாட்டுக்களை விளையாடி மகிழ்ந்தனர். சங்க காலத்தில் முதியோரும், இளையோரும் தங்களது ஓய்வு நேரத்தை விளையாடிக் கழித்துள்ளனர். விளையாட்டின் வாயிலாக நல்ல உடல் நலமும் மனநலமும் பெற்று மகிழ்வுடன் வாழ்ந்தார்கள் என்பதற்கு சங்க இலக்கியங்களில் பல்வேறு இடங்களில் சான்றுகள் காணப்படுகின்றன. விளையாட்டு என்பது சங்க காலத்தில் மகளின் வாழ்க்கையோடு பின்னிப் பிணைந்திருந்தது. அவர்கள் விளையாடிய விளையாட்டுக்களை ஆடவர் விளையாட்டுக்கள், மகளிர் விளையாட்டுக்கள் என இருவகைப் படுத்தலாம். இவ்விளையாட்டுக்கள் மக்கள் மனதையும் அவர்கள் உடலையும் வளப்படுத்தின எனலாம். சங்க கால மகளிர் விளையாட்டுக்கள் உடற்திறனை வளர்க்கும் விதமாகவும், உடலகை மெருகுபடுத்தும் விதமாகவும் அமைந்திருந்தது எனலாம். எனவே, சிற்றிலக்கியத்தில் மகளிர் விளையாட்டுக்களை பற்றி ஆய்வதே இக்கட்டுரையின் நோக்கம் ஆகும்.

திறவுச் சொற்கள்: சிற்றிலக்கியம், விளையாட்டு, மகளிர், தமிழ்.

முன்னுரை

காதலையும், வீரத்தையும் பாடுபொருளாகக் கொண்ட சங்க காலத்திற்குப் பின்னர் பரவலாக அறியப்படும், சங்கம் மருவிய காலத்திற்கு பின்பு தோற்றுவாயாக அமைந்தது. குறைந்த எண்ணிக்கையுடைய பாடங்களைக் கொண்டு படைக்கப்பட்டு இலக்கியவகைகளை சிற்றிலக்கியம் என்பர். அறம், பொருள், இன்பம், வீடு ஆகியவற்றில் ஒன்றோ பலவே குறைந்துவரின் இவை சிற்றிலக்கியம் எனவும் விளக்கம் கொடுக்கலாம். அவ்வகையில் பிள்ளைத்தமிழ், கலம்பகம், குறவஞ்சி, உலா போன்ற இலக்கியங்களால் மகளிர் விளையாட்டுக்கள் பரவி கிடக்கிறதை காணமுடிகிறது. அவ்வகையான விளையாட்டுக்களைப் பற்றி பேசுவதே இக்கட்டுரையின் நோக்கமாகும்.

சிற்றிலக்கியம்

பிரபந்தம் என்ற வடமொழிச் சொல்லை தமிழில் சிற்றிலக்கியங்கள் என்பர். பிரபந்தம்

மலர் - 2, சிறப்பிதழ் - 1, ஐப்பசி 2053

இ - ஐ எஸ் எஸ் எண்: 2583-0481

என்ற சொல்லுக்கு நன்றாகக் கட்டுதல் என்று பொருள். பிரபந்தங்கள் 96 வகை என்பர். அதற்கேற்பத் தமிழிலும் சிற்றிலக்கியம் 96 எனும் வழக்குள்ளது. எனவேதான் பழம்பெரும் இலக்கண நூலான தொல்காப்பியத்தில்,

விருந்தே தானும்

புதுவது கிளந்த யாப்பின் மேற்றே (தொல்காப்பிய நூற்பா : 231, செய்யுளியல்)

என்று இடம் பெற்றுள்ள “விருந்து” எனினும் விதியை விளக்குவதற்கும் இலக்கியத்தில் புதிய மரபுகள் உருவாவது இயல்பு என்ற காரணத்தினாலும் இப்பாடலடி விளக்கப்பட்டுள்ளது. பன்னிருபாட்டியல் என்னும் நூலே முதன் முதலாக சிற்றிலக்கியங்களுக்கு இலக்கணம் வகுத்தது. 96 வகை சிற்றிலக்கியங்கள் எவை எவை என வீரமாமுனிவர் தன்னுடைய சதுரகராதி நூலில் குறிப்பிட்டுள்ளார்.

மகளிர் விளையாட்டுக்கள்

மகளிர் விளையாட்டுக்களில் பலவகை விளையாட்டுகள் உள்ளன. அவை அம்மாணை, அம்புலி அழைத்தல், ஊசல், கழங்கு, குரவை, சிற்றில் செய்தல், சிறுசோறு ஆக்கல், சுண்ணம் விளையாடல், பந்து விளையாட்டு, புழுதி விளையாட்டு, நீர் விளையாட்டு, வல்வை போன்ற விளையாட்டுக்களில் காணலாம்.

அம்மாணை

அம்மாணை பெண்கள் விளையாடக் கூடியது. இவ்விளையாட்டில் மகளிர் மூவர். ஏதோ ஒரு பொதுவான செய்தியையோ அரசன் புகழையோ, இறைவன் அருமைகளையோ பாடி அவர்களை அடையவேண்டும் என்ற ஆசையோடு விளையாடும் விளையாட்டு. அது கொண்ட சிறப்பியல்பின் காரணமாகத் தனியொரு சிற்றிலக்கியமாக அம்மாணை எனப் பொருள் கொண்டு வந்துள்ளது. சிற்றிலக்கியமான பிள்ளைத் தமிழ் இலக்கியத்தில் அம்மாணை விளையாட்டைப் பெண் குழந்தைக்குரிய விளையாட்டென அடையாளமிட்டுத் தனி ஒரு பருவமாகக் கூறி விளக்கியுள்ளனர்.

இவ்விளையாட்டில் மூன்று பெண்கள் அம்மாணைக் காய்களை ஏந்தி நிற்பர். முதற்பெண் யாரெனும் பாட்டுடைத் தலைவனை மனதிற்கொண்டு பொதுவான ஒரு செய்தியைக் கூறி காலை வீசிப் பிடித்து அம்மாணை என்பாள். இரண்டாமவள், அப்போது செய்திகளோடு; பொருந்திய ஒரு வினாவைக் கேட்டுக் காலை வீசி அம்மாணை என்பாள். மூன்றாமவள் அவ்வினாவிற்கு இருபொருள்படும்படி விடைகூறி காலை வீசிப் பிடித்து அம்மாணை என்பாள். அம்மாணை விளையாடப் பயன்படும் பலதரப்பட்ட பொருள்களும் வண்ணத்தாலும், பலவகை அலங்காரத்துடனும் காணப்பட்டுள்ளன. இதனை,

முத்தம் அழுத்திய அம்மாணை

மணித்திர லில் செய்யும் அம்மாணை (மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழ் : ப. 89)

... பல்

மணியில் இயற்றிடும் வளர்ஒளி விம்மிய அம்மாணை செல்வது

மலர் - 2, சிறப்பிதழ் - 1, ஜூப்பசி 2053

இ - ஐ எஸ் எஸ் எண்: 2583-0481

வனவில் ஒத்திடவும் (மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழ்: ப. 91)

எனும் மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழின் பாடல் அடிகள் மூலம் அறியலாம்.

இவ்வம்மாணை விளையாட்டைப் பாடிக்கொண்டே தோழியருடன் சேர்ந்து விளையாடியுள்ளனர். அம்மாணைக் காய்களை ஆகாயத்தைத் தொடுமாறு ஒன்றன்பின் ஒன்றாக எரிந்து பிடித்துப் பின் எதிரில் எரிந்து இடம், வலப் பக்கமாகத் திரிந்தும் இருந்த இடத்தைவிட்டு எழுந்தும் ஓடியும் பிடித்துள்ளனர். எதிர்த்து உன்னை வெல்வேன் என்று ஆணையிட்டுப் போட்டி மனப்பான்மையுடன் விளையாடியுள்ளனர். இதனை,

“கேபத்தஅம் மனை முன் செலப்பன் செலும்தன்மை”(மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழ் : ப. 86)

“தரமான நின்றதுணைச் சேடியரில் ஒருசிலர்.....

தாலுஅம் மனை பிடித்து எதிர்வீசி வீசிஇட

சாரிவல சாரி திரியா

நிமிராமுன் அம்மாணை ஓர் ஆயிரம் எடுத்து எறிய” (மதுரை மீனாட்சியம்மை

பிள்ளைத்தமிழ் : ப. 87)

“உயிராய் இருக்கின்ற சேடியரின் மலர்மீது

உதித்தவள் எதிர்த்து நின்னோடு

ஒட்டிஎட்டிப்பிடித்து திட்ட அம்மனை தேடி

ஓடிஆடித்திரிய நீ

பெயராது இருந்து விளை யாடுவது கண்டு” (மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழ் : ப. 88)

எனும் மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழின் பாடல்கள் மூலம் அறியலாம்

அம்புலி அழைத்தல்

குழந்தையுடன் விளையாடுவதற்கு நிலவை அழைக்கும் தன்மையால் இது அம்புலி அழைத்தல் எனப்பட்டது. இரவு நேரத்திலும் நிலவானது காணப்படும் என்பதால் இவ்விளையாட்டு இரவிலேயே நிகழ்வதை காணலாம் இன்றுவரை,

இவருடன் கூடி விளையாடி நீ இங்கே

இருக்கலாம் இங்கு வந்தால்

ஆடல்புணையும் மயிலுண்டு உனக்குதவி ஆகையில்

அம்புலி ஆட வாவு!⁸

அரவின் முடி நெளிய முதுகில் வரு குமரனுடன்

அம்புலி ஆடவாவே (திருச்செந்தூர் முருகன் பிள்ளைத்தமிழ்: ப. 118)

என்ற திருச்செந்தூர் முருகன் பிள்ளைத்தமிழின் பாடல் அடிகள் முருகனுடன் கூடி விளையாடினால் நிலவே நீ இங்கே பாதுகாப்பாக இருக்கலாம் ஏனெனில் வலிமைமிக்க மயிலின் உதவி உனக்கு கிட்டும். பாம்பின் பயமின்றி அம்புலியே மயிலின்மேல் வரக்கூடிய

பசுமைச் சூழல் பேணுவோம் பார்தனைக் காப்போம்

காண்க: <http://pandianeducationaltrust.com/-chenkaantal.html>

மலர் - 2, சிறப்பிதழ் - 1, ஜப்பசி 2053

இ - ஐ எஸ் எஸ் எண்: 2583-0481

எம்குமர வடிவேலுடன் விளையாட வருவாயாக என்று கூறி அம்புலியை விளையாட அழைத்ததை உணரலாம்.

ஊசல்

இது ஒரு மகளிர் விளையாட்டாகும். இதனைப் பாடிக்கொண்டே ஆடியுள்ளனர். வீட்டின் முற்றத்திலும் மரங்களிலும் ஊசல் கட்டிப் பெண்கள் விளையாடியுள்ளனர். கோயில்களில் திருஊசல், திருப்பொன்னூசல் என விழாக்கள் எடுப்பது வழக்கு. இயைமையில் தோய்ந்த அடியார்கள் இவ்வகையில் பாடி மகிழ்ந்துள்ளனர். இதனை,

காடவதற்கு முன்தோன்றல் கைவேலைப் பாடிக்
காஞ்சிபுரமும் பாடி ஆடமோ ஊசல் (நந்திக்கலம்பகம்: ப. 47)
... மகளே இம்மூன்றில்
மணி ஊசல் ஆடல் மறவே (நந்திக்கலம்பகம்: ப. 18)
கயிறு கொண் டார்க்குங் காட்சி தென்ன
முரகதங் காய்த்துப் பவளம் பழுக்குங்
கமஞ்சூற் கமுகின் கழுத்திற் யாத்து
வீசொளிப் பசும்பொன் னூசலாட்ட டயர்தர் (காசிக்கலம்பகம்: ப. 63)

எனும் காசிக்கலம்பகத்தின் பாடல் அடிகள் மூலம் அறியலாம்.

சிறுநிலக்கியக் காலத்தில் பொன், மணி, மாணிக்கம், பதிந்த ஊசலில் ஊஞ்சலாடியுள்ளனர். ஊஞ்சல் உதைத்து ஆடியுள்ளனர். இதனை,

சேர்க்கும் சுவைப்பாடல் அழுது ஒழுக ஒழுகுபொன
திருஊசல் பாடியாட (காசிக்கலம்பகம்: ப. 109).

எனும் மதுரை, மீனாட்சி அம்மை பிள்ளைத்தமிழின் பாடல் அடிகள் மூலம் பொன், மாணிக்க ஊசல் பற்றி அறியலாம்.

ஊசலை உதைத்து ஆடும் அளவின் மலர்மகள் அம்மை
உள் அடிக் கூன்பறை தழீஇ (காசிக்கலம்பகம்: ப. 112)

எனும் மீனாட்சி அம்மை பிள்ளைத்தமிழின் பாடல் அடிகள் உதைத்து உதைத்து விளையாடிய மகளிர் குறித்து குறிப்பிடுகின்றது.

கழங்கு

கழங்கு மகளிர் விளையாட்டாகும். இதில் இயற்கையில் கிடைக்கும் பொன், மணி, முத்து. பவளம், கற்கள் முதலியவற்றைக் கழங்காகக் கொண்டு மேல்நோக்கி எரிந்து பிடித்தும் விளையாடியுள்ளனர்.

ஊசல் மறந்தாலும் ஒண்கழல் அம்மானை
வீசல் மறந்தாலும் மெல்லியல் என் பேதை
பூசல் இலங்கிலைவேல் பொற்கழல் நந்திறின்
பாசிலை அந்தொண்டை அல்லது பாடாளே (நந்திக்கலம்பகம்: ப. 49)

பசுமைச் சூழல் பேணுவோம் பார்தனைக் காப்போம்

காண்க: <http://pandianeducationaltrust.com/-chenkaantal.html>

மலர் - 2, சிறப்பிதழ் - 1, ஐப்பசி 2053

இ - ஐ எஸ் எஸ் எண்: 2583-0481

எனும் நந்திக்கலம்பகப் பாடலடிகள் கழங்கு ஆடிய பெண்கள் குறித்துக் குறிப்பிட்டுள்ளார்.

குரவை

குரவை பெண்கள் ஒன்று சேர்ந்து ஒலி எழுப்ப ஆடிப்பாடி விளையாடும் விளையாட்டாகும். இது பாலை நிலம் தவிர ஏனைய நான்கு நிலங்களிலும் விளையாடப்பட்டு வந்துள்ளது.

குறந்தரு கொடிச்சியர் பெருங்குரவை முறை – குலவு

குன்றுதோ றாடலும் (திருச்செந்தூர் முருகன் பிள்ளைத்தமிழ்: ப. 150)

எனும் திருநச்செந்தூர் முருகன் பிள்ளைத்தமிழ் பாடலடிகள் குறிசொல்கின்ற குறத்தியர்கள் குரவைக் கூத்தாடும் விதம் பற்றிக் கூறுகின்றது.

குரவை விளையாடும்போது குரவையிட்டு ஒலி எழுப்பி விளையாடியுள்ளனர் என்பதனை,

கொத்து மலர்க்குழல் தெய்வ மங்கையர்

குரவை பரவையை நெருக்கவே (திருக்குற்றாலக்குறவஞ்சி : ப. 29)

எனும் திருக்குற்றாலக் குறவஞ்சி பாடலடிகளின் மூலம் அறியலாம்.

சுண்ணம் விளையாடல்

மகிழ்ச்சி பொங்க விளையாடுவது சுண்ணம் எறிதல் விளையாட்டு காப்பிய காலத்தில் அதிகமாகக் காணப்படும் இவ்விளையாட்டு சிற்றிலக்கியங்களிலும் இடம்பெற்றுள்ளது.

துணைச் சேடியர்கள் மேல் பசும்பொன்

சுண்ணம் எறிய (மதுரை மீனாட்சியம்மைப் பிள்ளைத்தமிழ்: ப. 108)

எனவரும் குமரகுருபரரின் மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழ்ப் பாடலடி கொண்டு அறியலாம்.

புழுதி விளையாட்டு

புழுதி விளையாட்டு பெண்களால் விளையாடப்பட்டு வந்துள்ளது. பெண்கள் வண்டல் மண்ணை வீட்டு முற்றத்தில் குவித்துப் புழுதி எழும்ப விளையாடியுள்ளனர். இன்றளவும் கிராமப்புறங்களில் இவ்விளையாட்டு விளையாடப்படுகின்றது. இதனை,

...வண்டல் கலம் பெய்து

புழுதி விளையாட்டு அயர்ந்தும் (மதுரை மீனாட்சியம்மைப் பிள்ளைத்தமிழ்: ப. 50).

எனும் மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழரின் வழி பாடல்கள் அறியலாம்.

வல்லை (சொக்கட்டான்)

வல்லை (சொக்கட்டான்) விளையாட்டு மகளிர் விளையாடும் விளையாட்டுக்களில் ஒன்று. இயற்கையில் கிடைக்கும் காய்களைப் பயன்படுத்தியும் கற்கள், முத்துகள் முதலியவற்றைப் பயன்படுத்தியும் விளையாடியுள்ளனர். **வல்லை நிகர்முலை இல்லை எனும்இடை (திருக்குற்றாலக்குறவஞ்சி : ப. 85)** என்னும் திருக்குற்றாலக் குறவஞ்சியின் அடிகள் மூலம் சொக்கட்டான் விளையாட்டுப் பற்றிய குறிப்பு நமக்குக் கிடைக்கிறது. இன்றளவும் இவ்விளையாட்டு கிராமப்புறங்களில் பரவலாக விளையாடப்படுகின்றது.

பசுமைச் சூழல் பேணுவோம் பார்தனைக் காப்போம்

காண்க: <http://pandianeducationaltrust.com/-chenkaantal.html>

முடிவுரை

“வினை” என்ற தமிழ்வேர்சொல் விளைவித்தல் என்னும் அடிக்கருத்தை உடையதாகும். “ஆட்டு” என்ற வினைச்சொல் இயக்கு என்ற பொருளைக் கொண்டது. வினை ஆட்டு என்பது “உற்பத்தி” அல்லது “ஆக்கம்” குறித்த செயலை உணர்த்துவதாக கொள்ளல் ஏற்புடையதாக அமைகிறது. மொழி ஞாயிறு தேவ நேய யாவாணரும் வினைவைக் குறித்து விளையாட்டு என் விளக்கியுள்ளார். மகளிர் விளையாடும் விளையாட்டுகளின் மூலம் மரபு வழிபட்ட தோழமை உணர்வு, விட்டுக்கொடுக்கும் மனப்பான்மை, தலைமைப் பண்பு, அச்சமின்மை, நெருக்கடிகளை எதிர்கொள்ளும் திறன் சமயோகித அறிவு போன்ற பண்புகளை மகளிர் வளர்பனவாக இவ்வகையான விளையாட்டு உதவுகிறது.

துணை நூற்பட்டியல்

- [1] தொல்காப்பியம்: எழுத்ததிகாரம் மூலம் நச்சினார்க்கினியர் உரையும், தஞ்சாவூர் சரஸ்வதி மகால் நூலகம், முதற் பதிப்பு – 1983.
- [2] டாக்டர் செ. உலகநாதன். மதுரை மீனாட்சியம்மை பிள்ளைத்தமிழ். முல்லை நிலையம், 9, பாரதி நகர் முதல் தெரு, தி.நகர், சென்னை, முதற் பதிப்பு – 2009.
- [3] டாக்டர் கதி. முலுகேசன். திருச்செந்தூர் முருகன் பிள்ளைத்தமிழ். மூலமும் உரையும், சாரதா பதிப்பகம், சென்னை, முதற் பதிப்பு – 2009.
- [4] டாக்டர் கதிர் முருகு. நந்திக்கலம்பகம், மூலமும் உரையும். சீதைப் பதிப்பகம், சென்னை, முதற் பதிப்பு – 2006.
- [5] டாக்டர் கதி. முருகேசன். காசிக்கலம்பகம், மூலமும் உரையும். சாரதா பதிப்பகம், சென்னை, முதற் பதிப்பு – 2006.
- [6] புலியூர்க்கேசிகன். திருக்குற்றாலக்குறவஞ்சி. பாரி நிலையம், 90, பிராட்வே, சென்னை, முதற் பதிப்பு – 1960.

நிதிசார் கட்டுரையாளர் உறுதிமொழி: இல்லை.

கட்டுரையாளர் நன்றியுரை: இல்லை.

கட்டுரையாளர் உறுதிமொழி: இக்கட்டுரையில் எவ்வித முரண்பாடும் இல்லை.

இக்கட்டுரை கிரியேட்டிவ் காமன்சு ஆட்ரிபியூசன் 4.0வின்

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> கீழ் பன்னாட்டு உரிமம் பெற்றுள்ளது.